एवंजीवोपकारार्थंपंचधातुभिर्महाभूतैःसृष्टानिभूतानिअंतर्यामिरूपेणप्रविष्टः एकधामनसा दशधाबाह्येंद्रियरूपेण आत्मानंविभजन्गुणान्तत्तद्विष
यान् जुषते जोषयतीत्यर्थः यद्वा तमात्मानंप्रतिगुणान्विभजन्जुषतेप्रीयतइत्यर्थः ॥ ४॥ सचजीवआत्मनाअंतर्यामिणाप्रद्योतितैर्गुणैरिंद्रियैर्गुणान्
विषयान्भुंजानइदंसृष्टंशरीरमात्मानंमन्यमानइहशरीरादौसज्जते ॥ ५॥ कर्मभिः कर्मेंद्रियैश्चसनिमित्तानिसवासनानिकर्माणिकुर्वन् तत्तत्पूर्वकर्मफ
लंचगृण्हन् अयंदेहभृत्भ्रमतीहसंसारे नतुमुच्यते कथंभूतंकर्मफलं सुखेतरंसुखदुःखात्मकं॥ ६॥ कियंतंकालंभ्रमतितदाह इत्थमिति बहून्यभद्राणिव
हंतीतितथाताः सर्गप्रलयौउत्पत्तिमरणे ॥ ७॥ एवंमायामयींसृष्टिमुक्त्वाप्रलयंदर्शयितुमारभते धातूनांमहाभूतानामुपप्लवेनाशहेतावासन्नेव्यक्तंका
र्यम् द्रव्यंस्थूलंगुणःसूक्ष्मंतदात्मकम् अव्यक्तायअव्यक्तंप्रतिनेतुमाकर्षति ॥ ८ ॥ नाशहेतूनाह शतवर्षेति तस्मिन्कालेउपचितश्चासौउष्णश्चासाव

एवंसृष्टानिभूतानिप्रविष्टःपंचधातुभिः॥ एकधादशधात्मानंविभजन्जुषतेगुणान्॥ ४॥ गुणैर्गुणान्सभुं
जानआत्मप्रद्योतितैःप्रभुः॥ मन्यमानइदंसृष्टमात्मानमिहसज्जते ॥ ५॥ कर्माणिकर्मभिःकुर्वन्सनिमि
त्तानिदेहभृत्॥ तत्तत्कर्मफलंगृण्हन्भ्रमतीहसुखेतरम्॥ ६॥ इत्थंकर्मगतीर्गच्छन्बह्वभद्रवहाःपुमान्॥ आ
भूतसंप्लवात्सर्गप्रलयावश्नुतेऽवशः ॥ ७॥ धातूपप्लवआसन्नेव्यक्तंद्रव्यगुणात्मकम् ॥ अनादिनिधनःका
लोह्यव्यक्तायापकर्षति॥ ८॥ शतवर्षाह्यनावृष्टिर्भविष्यत्युल्बणाभुवि॥ तत्कालोपचितोष्णार्कोलोकांस्त्री
न्प्रतपिष्यति॥ ९॥ पातालतलमारभ्यसंकर्षणमुखानलः॥ दहन्नूर्ध्वशिखोविष्वक्वर्धतेवायुनेरितः॥ १०॥
सांवर्तकोमेघगणोवर्षतिस्मशतंसमाः॥ धाराभिर्हस्तिहस्ताभिर्लीयतेसलिलेविराट् ॥ ११॥ ततोविराजमु
त्सृज्यवैराजःपुरुषोनृप ॥ अव्यक्तंविशतेसूक्ष्मंनिरिंधनइवानलः॥ १२॥

र्कश्च यद्वा तेनकालेनोपचितमुष्ण
त्वंयस्यसः ॥ ९॥ ऊर्ध्वशिखऊर्ध्वज्वालःविष्वक्सर्वतः ॥ १० ॥ सांवर्तकःप्रलयकर्ता धाराभिःनतुबिंदुभिःहस्तिहस्ताभिस्तत्प्रमाणाभिः॥ ११॥
ततउपाधिलयाद्वैराजःपुरुषोऽव्यक्तंकारणंप्रविशति ननुब्रह्मणासहतेसर्वेसंप्राप्तेप्रतिसंचरे॥ परस्यांतेकृतात्मानःप्रविशंतिपरंपदमितिस्मृतेर्यावदधि
कारमवस्थितिरधिकारिणामितिन्यायाच्चवैराजशब्दाभिधेयस्यचब्रह्मणः परमभागवतत्वान्मोक्षएवसंगच्छतेनान्येषामिवकारणमात्रप्रवेशः सत्य
म् अश्वमेधादिनासत्यलोकंगतानामप्यभक्तानामावृत्तिश्रवणादभक्तत्वेचब्रह्मणोऽपिप्रकृतौलयः पुनरुत्पत्तिश्चेतिमोक्षदौर्लभ्यसूचनायैवमुक्तमि
त्यविरोधः यद्वा केनापिप्रमाणेननव्यज्यतइत्यव्यक्तंब्रह्मैवतत्प्रवेशेनचमोक्षएवोक्तइतिद्रष्टव्यम् ॥ १२ ॥